

5. Съдебният фарс с „новите изисквания“

В края на октомври 2012 година няколко агенции, обединени в съмнителния съюз СПА, заведоха дело пред Върховния административен съд (ВАС) срещу заповедта на външния министър от края на май същата година.

Делото беше заведено чрез и със съдействието на Външно. То услужливо подаде жалбата срещу себе си от името на СПА. Това стана така, защото Външно изобщо не се боеше, че може да изгуби в съда, тъй като заповедта от края на май 2012 година на практика не засягаше агенциите за преводи, а беше адресирана до две дирекции на министерството. Затова СПА нямаше основание да завежда това дело.

Агенциите също бяха наясно, че заповедта е непоклатима. Във форума към тяхната прословута петиция Рени ги беше предупредила: в заповедта никъде не ставаше дума за агенции. Всеки, дори и полуграмотен човек, можеше да прочете заповедта и да разбере, че тя не се отнася до агенциите за преводи.

Въпреки това, СПА и Външно предпочетоха да разиграят съдебен фарс. Към края на октомври 2012 година няколкото агенции, членували в СПА, вече се бяха компрометирали пред останалите агенции, защото не ги допуснаха да членуват в тяхната организация. Популярността на СПА спадна, когато сред агенци-

ите, останали извън заветното СПА, се оказаха и тези, които претендираха, че са негови учредители. Когато те научиха, че незаконно не били вписани като членове, се разигра сладникава драма на тема къде са парите, събрани от десетките кандидат-членки. Парите бяха присвоени от СПА. Временно. След няколко месеца ръководството на СПА щедро ги върна на огорчените кандидат-членове на СПА и драмата завърши с хепи енд.

И така, с минимална подкрепа и стопроцентова обреченост, СПА излезе на сцената на ВАС, за да докаже непоклатимостта на Външно. Тази незавидна роля се беше паднала на СПА не случайно.

Преводаческият бранш у нас беше силно опаразитен от хиляди агенции. Тези агенции паразитираха върху преводачите и изсмукваха жизнените им сокове. Това обаче беше добре дошло за Външно. То използваше тази ситуация, за да шантажира агенциите, като ги обвинява за некачествени преводи и като същевременно смъква огромни печалби от незаконните такси за заверка на подписите на преводачите под официалните преводи. Всъщност, агенциите и Външно бяха един паразитен тандем, яхнал преводачите и съществуващ благодарение на техния труд. Ето защо това положение беше изгодно както за Външно, така и за агенциите.

През май 2012 година обаче протестите срещу „новите изисквания“ излязоха от контрол и застрашиха съществуването на паразит-

ния тандем. По онова време неочаквано започнаха да се събуждат дремеци преводачи, които случайно се оказаха във вихъра на имитирания протест. Разбира се, за това беше спомогнало недообмисленото обвинение за некачествени преводи. А всеки здравомислещ човек знае, че преводите се извършват от преводачи, не от посреднически агенции. Така че това обвинение засегна дълбоко професионалните преводачи и те се замислиха за причините, поради които то беше отправено.

През юни и юли 2012 година във форума към петицията събуждането на преводачите започна да придобива все по-широк размах. Все по-ясно започна да става, че агенциите са просто една куха фасада, зад която няма нищо. Все по-често започнаха да се появяват мнения против статуквото в преводаческия бранш. Нещо повече, изказаха се сериозни съмнения относно валидността на „договорите“ между агенциите и Външно. Някой стигна до прозрението, че Външно не е никакъв възложител на агенциите – нито им възлага преводи, нито им плаща.

С течение на времето тезата, че Външно не е възложител на агенциите, беше доразвита и въз основа именно на нея станаха ясни както отношенията между агенциите и Външно, така и отношенията между агенциите и преводачите, та дори и отношенията между агенциите и клиентите.

Външно трябваше да удържи протестна-

та вълна, излизаща от предвидените рамки, и да я върне в улегналото от десетилетия русло на послушание и преданост.

СПА свърши много добра работа в това отношение. С малкия си брой членове, това съюзче беше лесно за манипулации, а с безличното си ръководство отблъскваше другите агенции от членство. Това, че в устава на СПА беше вписано недопускане на други членове, никак не беше случайно. По този начин Външно удари с един куршум два заека - хем имаше под ръка удобна и податлива организация на агенции, хем нямаше опасност тази организация да бъде „размита“ от про-преводачески настроени членове.

И така, Външно и СПА организираха фарса пред ВАС, като с това целяха поне две неща - първо, да се утвърди ръководната роля на Външно в преводаческия бизнес, и второ, да се даде урок на агенциите, че протестът им е обречен.

Чрез „провала“ на СПА в делото от края на октомври 2012, както и при обжалването през януари 2013, тези две цели, поне отчасти, бяха постигнати. Външно показва своята мощ и доказва, че то командва преводаческия бизнес. А услужливият ВАС създаде един нов мит - за фирмите-преводачи, като по този начин издигна агенциите в ранг преводачи. Така още веднъж заби гвоздеи в ковчега на законността.

Терминът „фирми-преводачи“ беше изкован от ВАС, за да пригоди незаконния пра-

вилник от края на 1950-те към актуалното законодателство. Член 16а от Параграф 1 на Допълнителните разпоредби към тогавашната версия на Закона за обществените поръчки (ЗОП) гласеше: „Официален превод е превод, извършен от преводач, който има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи“. И тъй като според споменатия правилник само фирми могат да сключват такъв „договор“, ВАС създаде гениалното словосъчетание „фирми-преводачи“.

По-късно „законодателите“ се постараха да замажат този гаф на ВАС и изкривиха още повече споменатия член от ЗОП: „16а. (нова - ДВ, бр. 52 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 40 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) "Официален превод" е превод, извършен от преводач, който е вписан в списък на лице, което има сключен договор с Министерството на външните работи за извършване на официални преводи.“